

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovci 25. maja 1884.

Št. 10.

Deželni zbor za Koroško.

I.

Deželni zbor in denar.

Nemškoliberalni časniki po vseh mestih naše države so Koroškemu deželnemu zboru kadili in slavo peli, da med liberalnimi zbori stoji na prvem mestu in zvonec nosi. Dne 21. oktobra 1882 je deželni poslanec gosp. dr. Traun v 18. seji rekel to-le: „Koroški deželni zbor ima enega samega zastopnika Einšpielerjeve stranke;“ to stranko je potem dvakrat imenoval „clerical-national“ in nihče v celej zbornici ni temu nasproti govoril. Po tem takem je razun poslanca Einšpieler-ja ves deželni zbor „liberal.“

Liberalni Nemci in nemškoliberalni Slovenci ne morejo „liberalizma“ prehaliti, le on zamore ljudi srečne storiti. Ker Koroški deželni zbor med liberalnimi zbori maršira na prvem mestu, ker ima med svojimi poslanci le enega samega neliberalnega poslanca: mora ljuba Koroška dežela biti sveti raj in njeni prebivalci morajo najsrečnejši, ja! že v samih nebesih biti! — Kdo se smeji? Tiho!

Dne 6. aprila 1861 je bil prvi deželni zbor, pa je imel le 7 sej in ni kaj imenitnega sklenil.

Dne 3. januarja 1863 se je začela druga sesija in z njo tudi resno in pravo delovanje deželnega zbora. Vseh dvaindvajset let — od leta 1863 do 1884 — so sedeli sami liberalci v deželnem zboru in gospodarili kakor se jim je zljubilo. Le en sam poslanec jih je včasih dražil in motil, pa skaziti ali podreti jim ni mogel ničesar. Odprimo torej tiskane stenografske zapisnike, ti naj govorijo in pričajo, kako je gospodaril skoz in skoz liberalni deželni zbor. Pa vsega ne moremo v maličkem „Miru“ djati na rešeto, le tri strani hočemo malo prerešeti.

Posvetili bomo:

kako je gospodaril z denarjem, — kako je ravnal z volilno postavo, — in kako se je obnašal zastran slovenskega jezika?

Kako je gospodaril z denarjem?

Iz deželne matice (Landesfond) se plačuje kar je treba, posebno za deželne poslance, za deželno opravo (Verwaltung) za javno varnost, za cestne in vodne naprave, za ljudske šole, za dobrodejne namene, za predprege in še druge reči. Tako-le je deželni zbor za Koroško gospodaril z deželno matico od leta 1863 do 1884.

Leto	Deželna matica je imela			Priklade	
	stroškov	dohodkov	primankl. ki se po- bira po prikladah	za deželno matico	za zemljiščno odvezo
v goldinarjih					
1863	283·903	107·568	176·335	22%	26%
1864	334·587	120·224	204·363	22%	27%
1865	273·154	92·248	180·906	22%	27%
1866	246·351	78·821	167·530	21%	28%
1867	242·521	81·721	160·800	20%	29%
1868	241·453	85·010	156·442	20%	29%
1869	213·868	88·148	125·720	18%	31%
1870	434·661	414·050	20·611	19%	31%
1871	280·616	126·690	154·026	19%	31%
1872	493·721	127·459	366·262	40%	30%
1873	532·035	121·078	411·007	48%	30%
1874	572·621	163·726	408·895	48%	30%
1875	579·681	164·505	415·176	48%	30%
1876	587·758	150·970	436·788	48%	30%
1877	555·255	156·599	398·656	48%	30%
1878	564·787	151·340	413·437	48%	30%
1879	628·935	149·101	479·834	56%	22%
1880	639·788	151·530	488·258	56%	22%
1881	665·394	154·011	511·383	60%	22%
1882	724·524	160·182	564·342	43%	17%
1883	729·216	158·122	užitnine	20%	17%
			571·094	43%	
1884	876·225	157·779	užitnine	20%	17%
			718·446	43%	
				20%	

Skupaj | 10.691.203 | 3.160.882 | 7.530.321 |

Potreboval je torej deželni zbor za deželno matico v 23 letih svojega gospodovanja več ko deset in pol milijonov goldinarjev. Samosvojih dohodkov je deželna matica imela 3 milijone in 160.882 gld.; po prikladah na direktne davke se je vplačevalo več ko sedem in pol milijonov gld. Največ tega denarja je šlo za ceste, za vodne brambe, za bolnišnico, in od leta 1872, ko je nova šolska postava stopila v življenje, za ljudske šole.

Za ljudske šole je deželna matica plačevala goldinarjev:

1869	11.931 gld.	1878	273.160 gld.
1872	205.443 "	1879	279.573 "
1873	227.770 "	1880	289.756 "
1874	247.255 "	1881	289.073 "
1875	257.455 "	1882	304.541 "
1876	265.513 "	1883	318.522 "
1877	272.091 "	1884	338.193 "

Skupaj 3.579.276 gld.

Od leta 1869 do l. 1872 so šolski stroški poskočili za 1708 procent, leta 1884 pa za 2811 procent. —

Zastran kazni, ki so se plačevale zavoljo šolskih zamud, kažejo zapisniki to-le:

1872	687 gld.	1879	1000 gld.
1873	1256 "	1880	1900 "
1874	500 "	1881	1918 "
1875	1000 "	1882	2180 "
1876	1000 "	1883	2240 "
1877	2000 "	1884	2300 "
1878	2000 "		

Skupaj 20.581 gld.

Te številke neovrgljivo pričajo, kako je ljudstvu nova šola k sreči priraščena.

Slovinci! le dobro pogledajte številke; one kričijo na vse grlo, in tako, da jih nihče ne more preslišati in ovreči.

Stroški za deželno matico so od 285.903 gld. leta 1863 narastli do l. 1884 na 876.225 gld. to je za 310 procent.

Po domače zrajtano se pravi to tako-le: Kdor je l. 1863 deželne priklade plačal 1 gld., leta 1884 plača 1 gld. in 3 gld. 10 kr., torej 4 gld. 10 kr. Kdor je plačal 10 gld., plača letos 10 gld. in 31 gld., skupej 41. —

Kdor je leta 1869 za ljudsko šolo v deželno matico plačal 1 gld., je leta 1872 plačal 18 gld. in leta 1884 plača 28 gld. Kdor je plačal 10 gld., plača 180 in 280 gld. Zraven tega so pa še priklade, ki jih občine nakladajo za šolske potrebe; potem so velikanske šolske palače, so obresti za narejene dolgove, so plačila za organista, mežnarja itd.

Tako je gospodarila ogromna večina našega deželnega zbora. Slovenci! kako se vam dopada to gospodarstvo? Ali mar želite, da bi šlo v tem duhu naprej?

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Ali so ljudske šole res tako dobre?) Naše ljudske šole so drage. Leta 1869 je naša deželna matica plačevala za ljudske 11.931 gld., l. 1884 pa 338.193. — Naše šole spodkopujejo otrokom ljubo zdravje; po malej kosilici celih 6—7 ur v šoli sedeti, celi dan pri suhem kruhu in vodi stradovati, ob 5—6tih pogreto južino jesti, to ne more zdravo biti. Naše šole odvradijo naše otroke dela, katero jim je v prihodnjem življenju neobhodno potrebno; kdor se je do 13—14. leta navadil lenobe pasti, bode javljene rad prijel za težavno delo.

„Pa sedanje šole so šmentano dobre, otroci se čuda veliko naučijo.“

Kdo pa to pravi? Večkrat se sliši in bere: „Nach 11jährigem Bestande hat sich diese oder jene Schule vollkommen bewährt.“ — „po 11 letih, kar šola obstoji, se je popolnoma dobro skazala.“ Tako se zavračajo pritožbe slovenskih odborov zoper sedanje šole. Šolske oblasti dobivajo sporočila, kakošne da so šole, od šolskih nadzornikov ali inspektorjev. Liberalni časnik „Volkschule“, ki na Dunaji izhaja, pregovoril je 4. marca 1884 št. 10 o teh nadzornikih resno besedo. V 1 ali 2 urah, ktere se tak nadzornik v 1—2 letih v šoli mudi, ne more prav spoznati in soditi ne učitelja ne šole.

Na konci tega sestavka pa pristavlja: „Aus solchen kurzen Inspectionen vermögen nur jene einen Nutzen zu ziehen, welche am besten . . . zu täuschen verstehen.“ — iz takih kratkih preiskovanj zamorejo le tisti kaj dobička imeti, ki najbolj . . . preslepiti znajo.“

V Budapeštu je šolska enketa — zbor slovečih učenjakov in pedagogov — v svojem poročilu izrekla to-le: a) da učenci, ki iz sedanje šole stopijo, v kateri se preveč raznih predmetov in reči učijo, ne znajo krščanskega nauka, ne gladko brati, ne razločno pisati, najmenj pa še rajtati, in b) da se vzgoja šolske mladine (Erziehung) skoro popolnoma zanemarja.“

Te besede potrjujejo tudi pritožbe slovenskih staršev, katerim otroci ne znajo kaj slovenskega ne brati ne pisati, ne kaj zrajtati; potrjujejo tudi pritožbe slovenskih katehetov, ki morajo svoje učence še le učiti katekizem brati.

Kaj več tehta ali vaga: na mrtvem papirju pisana poročila ali britke skušnje iz vsakdanjega življenja?

Iz Celovca. (Le vse povejte!) Nemško-liberalni stranki je sedanje ministerstvo strašno na poti, ne ve, kaj bi vse počela, da bi ga s poti spravila. „Freie Stimmen“ št. 15 od 27. aprila 1884 pripoveduje, kako da hišnina — hišni davek — strašno narašča. Leta 1878 je stanovna znašala 449.861 gld., leta 1884 pa 538.640 gld., torej za 88.679 gld. več. Zatorej je pa tudi hišnina poskočila in hišni posestniki so l. 1884 plačevali 20.270 gld. več, kakor l. 1878. Od hišnine se plačuje deželna priklada 60 procent in 25 proc. občinska priklada; torej plačajo hišni posestniki zdaj 37.499 gld., več kakor pred 5½ leti. To vse je žalostna resnica, da! še več plačajo, kajti pozabilo se je na 17% priklado za odkupljenje zemljišč. Prav za prav plačujejo zdaj 40.933 gld. več. Zakaj da neki časnik „Fr. St.“ ne pove tudi, da se je to poviševanje pričelo že pod nemškoliberalnim ministerstvom in po postavi, katero sedanje ministerstvo in sedanja večina državnega zbora nista naredila. Še se spominjam, kako so „Freie Stimmen“ prijele tistega gospoda, ki je hišne posestnike že leta 1878 pred se v kancelijo klical in jim vsem povišal hišnino. Le vso resnico povejte!

Iz Celovca. (Številke govorijo.) V zadnjem listu časnika „Freie Stimmen“ govori gosp. Matschnig o prihodnjih volitvah v deželni zbor, in se hvali, da so liberalci na Koroškem vedno zmagovali, ter da slovenska stranka nema nobene veljave več v deželi. (On piše: „Die slavisch-nationale Partei in Kärnten hat mehr als abgewirthschaftet, sie ist gehasst und verachtet.“) Bedasto je pisarenje, da je slovenska stranka „odgospodarila“, ko vendar še nikoli gospodarila ni! Odgospodariti zamore le gospodar, kdor pa nikoli nič ni imel, tudi odgospodariti ne more. To so čudni ljudje; enkrat pravijo, da za gosp. Einspielerjem nihče ne stoji, da so Nemci in Slovenci vsi na strani nemškoliberalcev, drugo pot pa spet govorijo od „slovenske stranke“ in da je ta „odgospodarila.“ Kdor pa ima oči, on lahko vidi, da slovenska in nemško-konservativna stranka v deželi napreduje. To jasno pričajo številke.

Pri volitvah v deželni zbor so v kmečkih občinah dobili liberalci glasov: leta 1863 v vseh

sedmih okrajih 305, leta 1870 so jih dobili 424 leta 1876 pa le 330. Da je v dobi, ko je vladalo „dohtarsko ministerstvo Giskra-Herbst“ poskočilo število liberalnih glasov, temu se ne bo čudil, kdor se spominja kak „divji lov“ je bil takrat proti duhovščini in kako so kričali o „ungeahnten volkswirthschaftlichen Aufschwung.“ Ko je pa leta 1873 prišel glasoviti polom ali „krach“, so se volilci streznili ter izpoznali vsaj deloma, da liberalci slabo vozijo, zato je pri volitvah l. 1878 padlo število liberalnih glasov za 94, od 424 na 330; število konservativnih glasov pa je poskočilo l. 1878 za 92 od 135 na 217.

Pri volitvah v državni zbor v letih 1873 in in 1879 se vidi tista prikazen. Leta 1873 so dobili liberalci 408 glasov (v Velikoveu in Celovei 151, v Št. Vidu 112, v Beljaku 65, v Spitalu 80); leta 1879 pa so padli za 65 glasov in jih dobili samo 343 (v Velikoveu 117, v Št. Vidu 76, v Beljaku 76 in v Spitalu 74). Konservativci so imeli l. 1873 samo 263 glasov (v Velikoveu 89, v Št. Vidu 63, v Beljaku 55, v Spitalu 56); leta 1879 pa so imeli že 301 glasov za 38 več od prej (v Velikoveu 104, v Št. Vidu 94, v Beljaku 40, v Spitalu 63.) Pri obojih volitvah toraj število konservativnih glasov narašča, število liberalnih pa pada! Številke od l. 1873 je g. M. naštel; zakaj pa je one od l. 1879 zamolčal? Ker je povsod le malo glasov manjkalo, da niso bili voljeni konservativci. V Velikoveu je manjkalo 13 glasov, v Št. Vidu so konservativci zmagali, v Beljaku je manjkalo 36 glasov, v Spitalu pa samo 11 glasov. S tako zmago se ni treba preveč ponašati!

Ko je pa v Št. Vidu voljeni konservativni poslanec Otitsch najprej k liberalcem pristopil, potem pa se poslanstvu odpovedal, zmagal je pri dopolnilni volitvi res liberalce Hock z veliko večino, menda zato, ker konservativci niso imeli več veselja, ko jih je Otitsch tako speljal na led. Ali pa je morda res, da se je nemška duhovščina poboljšala v Matschnigovem duhu in pustila konservativce na cedilu? Gosp. M. namreč piše: „Der deutsche Clerus im Lande hat nah langer Irrfahrt es nun grösstentheils eingesehen, dass er auf dem Holzwege war.“ Res, lepo je videti, kako g. M. nemško duhovščino vabi v nemško-liberalni tabor! Nemška duhovščina bo javljne vesela da jo g. M. hvali.

Da g. M. slovenske stranke na Koroškem s svojimi papirnatimi kanoni ali topovi ne bo uničil, to nam sme verjeti. Leta 1878 je g. Einspieler v Velikoveu še za nekaj glasov propadel (44 liberalnih proti 39 slovenskim); leta 1879 pri dopolnilni volitvi pa je bil voljen z veliko večino 69 proti 21 glasom. Da se slovenski narod na Koroškem vedno bolj zaveda, se vidi na številkah, in gospodje, ki zdaj na svojih lavorikah proti od vseh strani zapuščeni manjšini počivajo, bodo to ob svojem času že občutili. G. M. bo slovensko stranko na Koroškem tako dolgo za mrtvo razglaševal, da bo res iz zemlje zrastle, in to tako močna, da jej nobeni papirnatil članki ne bodo več škodovali!

Iz Št. Jakoba na cesti. (Veselica katoliških rokodelcev.) V nedeljo 11. t. m. so prišli v našo prijazno vas katoliški rokodelski pomočniki iz Celovca in se utaborili v naši domači

in sloveči gostilnici g. Čareta p. d. Pavkerja. Mirne in prijazne te goste smo pozdravili z možnarji. Nabralo se je blizo tri sto ljudi; pa vendar se je vsim točno postreglo, da so bili prav zadovoljni. Vreme je bilo kaj ugodno, da ni bilo letos še tako lepe ure. Zato je bilo vse veselega srea, in pomočniki so zapeli več nemških in tudi nekaj slovenskih pesmi. Saj je dosti Slovencev pri društvu, in to je prav, da se ne sramujejo svojega jezika. Pa tudi nemških pomočnikov nismo grdo gledali; take Nemce imamo zmirom radi, ki spoštujejo tudi naš jezik. Za take Nemce pa ne maramo, kakor je g. Matschnig, ki je zadnjič v „Fr. Stimmen“ pisal, da je slovenska stranka v celi deželi ob veljavo prišla, da je sovražena in zaničevana („gehasst und verachtet“). Če g. M. tako piše, mu nobeden ne očita, da „mir kali“, če pa „Mir“ še tako mirno in pohlevno zagovarja Slovence, mu to hudo zamerijo in pravijo, da zdražbo dela in ljudstvo šunta.

Na Osojnici. (Novi zvonovi; le daleč od cerkve!) Stal sem na Osojnske peči — Nemci so jo krstili Prediger-Stuhl — in se veselil prelepe slovenske zemlje, ki se pred očmi razprostira in ravno zdaj stoji v svojej prečudnej krasoti. Nisem se mogel lepote in krasote nagledati, ne petja in žvrgolenja tičie naslišati, ne zdravilne vonjave nadihati. Pač prav imajo Slovenci, da se Boga — stvarnika vseh teh lepot in dobrot, radi spominjajo in za božjo čast in slavo storijo, kolikor premorejo. Tako so si na Radiščah kupili nove zvonove, katerih je „Mir“ že omenil. Tudi v Žrelci so dobili novo zvonjenje; prečast. gosp. stolni dekan, Jakob Rebernik, rojen Žrelčan, so 11. majnika prišli iz Celovca, in prav ginljivo opravljali svete ceremonije. Naj novi zvonovi pojo Bogu v čast in hvalo, ljudem pa k veselju in sreči! Zagledam proti polnočnej strani šolsko hišo na Krci, in obšla me je — srčna žalost. Oj ti grdi mračnjak; zavoljo šole te obide žalost? Ne, ne zavoljo šole; kdo bi se ne veselil, da se šole množijo. Le zavoljo tega sem bil žalosten in nekako hud, da se je šola postavila na tem mestu. Iz 5 sosednih far — Št. Jakob, št. Tomaž, Pokrče, Grabštanj in Podkarnos — so otroci všolani v to šolo, ki leži od vsake cerkve eno uro daleč. Otroci nimajo nikoli šolske meše in nimajo duhovnika za kateheta; gosp. učitelj menda uči krščanski nauk. Zdaj mi na misel pride šola na Radišah in za njo tudi šola v Medgorjah; tudi v teh dveh farah so postavili nove šolske hiše tako, da ste dobre pol ure proč od cerkve. Otroci nimajo šolske meše, duhovniki pa daleč v šolo. Človek je skorej prisiljen misliti, da novošegni maloprida liberalizem nalašč šole zida najbolj ko more daleč od cerkve. Verno ljudstvo pa le rado vidi šolo blizo cerkve, učitelje s šolsko mladino v cerkvi, in duhovnike pogostoma v šoli.

Od Vrbskega jezera. (Samomor; nesreča; tujei.) Komaj je par tednov, kar se je še le 19 let star človek ustrčil. Pisal je na prvem mostu blizo Celovca svojemu očetu, kovaču v Gleisdorfu pri Gradcu, pismo in vzel od njega slovo. Potem se je v ladji peljal na jezero in vsred jezera si strelil v glavo. Našli so samo klobuk, revolver in nekaj njegove čeljusti. Truplo se je prekuenilo v globočino. Žalostno; Bog bodi ubogi duši milostljivi! — 12 maja je nek hlapec kopal v jezeru

blizu Porač vpreženega konja. Voz začne zadnišči drčati in potegne tudi konja seboj do dna. Ne od voza ne od konja ni sledu. Hlapec bode do svoje smrti imel hudo vest zavoljo škode, katero je napravil gospodarju, ta pa 300 gld. tudi težko pogreša. Hlapci bodite previdni! — Lepi majnik je privabil k jezeru že precej tujih gostov. Zida se v Poračah, v Vrbi in drugod — vile rastejo iz zemlje, — zidarski mojstri pa tožijo, da se je s tujei težavno pogajati. Menda so večidel judje; pred zidanjem obljublajo vse; ko pa je delo dokončano, ne velja ne pisana ne ustmena pogodba, — in je zguba ali pa pravda. Z domačini je lažje zhajati.

Iz Belaške okolice. (O cerkvenem petji.) Več dopisov sem že bral v „Miru“ o cerkvenem petji in to priča, da ljudje začno bolj marati za cerkveno petje in orgljanje. Nekteri pa se vendar nočejo gani in pravijo da ni takih muzikalij dobiti, ki bi bile zložene v pravem cerkvenem duhu. To je pač prazen izgovor: Muzikalij je na izbero, in pravih cerkvenih; se ve da je treba nekaj denarja v to darovati, pa saj se tudi necerkvene brezplačno ne dobijo. V Celovci se je ta reč že na bolje obrnila; veselilo me je slišati, da nek glasben vodja (Musikdirektor) pride v Belak kateri bi se imel, kakor se govori, tudi na koru glasbe vdeleževati; znabiti da se tudi tukaj cerkveno petje in orgljanje pravna prav v cerkvenem duhu. Iz mest se bode cerkveni duh zatrosil v trge in vasi in sčasoma prešinil celo deželo!

Iz Kanalske doline. (Prosta ženitev. Pohujšljivo življenje.) V „Miru“ sem bral resnično besedo, kako je to slabo, da vsakemu beraču dovolijo, da se ženi na gole roke. Dokler ima tak človek še kaj zaslužka, že komaj preživi sebe in otroke; če se pa nesreča primeri, da službo zgubi ali zboli, potem jih imamo mi kmetje vsak dan na durih in jih moramo preživljati, čeravno nam prej niso ne eno uro zastonj delali. Na Kranjskem bodo zdaj prosto ženitovanje nemaničev odpravili; pri nas na Koroškem tako modre postave ne bomo dočakali, dokler bodo nemški liberalci vladali in gospodarili. Eni sicer pravijo: Če prepovemo revežem ženitovanje, bo pa toliko več nezakonskih otrok. Pa to bi se tudi lahko odpravilo, ako bi se taki kaznovali, ko bi le pravo kazen kdo vedel. Mi imamo dobre duhovnike, ki nas lepo učijo z besedo in izgledom. Pa vse nič ne pomaga, nezakonskih otrok je zmirom več. Ljudje živijo tako, kakor ob času veseljnega potopa, in bati se je strašne šibe Božje, če se ne bomo poboljšali. Bog je res usmiljen, pa tudi pravičen. Božji mlini počasi meljejo, pa drobno. Takrat bodo tudi nedolžni terpeli zavolj krivičnih.

Iz Borovelj. (Stolnina; — dva nemško-liberalca.) Navada je, da farmani od cerkvenih stolov nekaj plačujejo vsako leto. Ta stolnina gre v cerkveno denarnico in je ubogim cerkvam velika podpora. Kar je blagosrečni gosp. baron Silbernagel svoje fužine prodal in se preselil v Celovec, nihče za njegove stole ni plačeval stolnine. Sedanji gosp. provizor Anton Klemenčič so to zanemarljivo reč sprožili in stolnino začeli iztirjevati. Plačal je gosp. vodja Werner za Voitove fužine in tudi drugi velikaši so poravnali svoj zastarani dolg. Farna cerkev je dobila precej de-

narja in farmani smo gosp. provizorju srčno hvaležni! — Slovencu, ki nemško zna, zemlja ni solzna dolina, ampak sv. raj, kjer mu ne manjka ne denarjev, ne časti, ne veselja. Tako trobijo nemškoliberalni Slovenci in silijo nemščino v naše šole. Ako je res tem tako, odkod pa to, da je prvak nemškoliberalnih Slovencev v Borovljah prodal svojo domačijo, drugi nemškoliberalni velikaš v Podgradah oddal svojo slovečo domačijo tujcem v zajem. Pa še nevesta mu je zvila. Nemščina sama ne osrečuje, ne bogati in ne zveliča. Slovenci! bodite zvesti svojemu rodu!

Izpod Svinčene planine. (Velika občutljivost Nemcev, krotka potrpežljivost Slovencev.) C. k. komisija za statistiko na Dunaji je izdala bukve, v katerih so zapisane mesta, trgi in vasi koroške dežele z nemškimi in slovenskimi imeni. Kakor imajo Nemci nemška imena za naše slovenske vasi in pravijo „Eberndorf, Ferlach, Förolach itd.“ za „Doberlvas, Borovlje, Podgradlje itd.“, tako tudi mi Slovenci nekatere nemške kraje drugači imenujemo, kakor Nemci sami. Nemci pravijo „Friesach, Eberstein, Villach, Klagenfurt, Völkermarkt itd.“, mi pa pravimo „Breže, Svinec, Beljak, Celovec, Velikovec itd.“ Mi imamo toliko več pravice, da tudi sedaj nemške kraje po slovensko imenujemo, ker je bila svoje dni cela Koroška slovenska in ker so imena krajev tudi med Nemci večidel še slovenska; korenina je slovenska. Nemci so jo pa zavili po svoje; pa vendar svojih krajnih imen ne zastopijo, mi pa jih zastopimo, ker spoznamo v njih pravo korenino. Vendar pa so Nemci silno jezni, da so v teh bukvah krajna imena tudi po slovensko pisana. Hudovalo se je nad tem „nemško društvo“ v Celovcu, posebno pa občinski zastop v Št. Lenartu v labudski dolini. Ti možakarji so v velikem strahu, da ne bi kdo mislil, da pri njih tudi Slovenci prebivajo, in pravijo, da se bodo, tuji popotniki ogibali njih kraja, če dobijo te bukve v roke, ker bodo mislili, da so morda tam slovenski prebivalci! Človek se mora res smejati, če te čudne možakarje govoriti sliši! Ali smo mar mi Slovenci tako strašni ljudje, da bi se nas celi svet tako bal in ogibal? To pa ni resnično. Tujci dobro vejo, da stanujejo v Bledu na Kranjskem Slovenci, in vendar dohaja tje več tujcev, kakor v Št. Lenart v labudski dolini. Tudi to vejo tujci, da živi v Poračah, na Vrbi, v Rožaku, ob Klopinskem jezeru itd. še dosti Slovencev, vendar se jih ne bojijo in te kraje radi obiskujejo. Pomirite se torej Št. Lenartčani! Vaše nemščine vam ne bo nobeden jemal. Le pišite na vse kraje, da ste trdi Nemci in da nobene slovenske besede ne znate; morda bodo prihrumeli v vaš kraj pruski in avstrijski Nemci kakor čebele; mi jih vam iz srca privoščimo! Da pa celo c. kr. statistično komisijo na Dunaji dolžite, da vam „mir kali“, to je pa že najbolj smešno. Vsaj bodo tudi na Dunaji zvedeli, kako silno občutljiv je ta „koroški mir“, da ga skali vsaka slovenska besedica! Poglejmo pa naše krotke Slovence: pojdi koder hočeš po slovenskih vaseh na Koroškem, povsodi boš našel samo nemške napise, kakor bi todi sami trdi Nemci prebivali. Vendar se naši Slovenci ne pritožijo, da bi se jim s tem „mir kalil.“ Tujec, ki po takih krajih potuje in same nemške napise vidi, si misli,

da je tudi vse nemško, če pa koga za kaj praša, dobi odgovor: „niks tajč“. Kaj bi Št. Lenartčani še le potem rekli, ko bi se njim tako zgodilo in bi jim kdo napravil slovenske napise po njihovih kašiputih in uradnih? Nemci slovenske besede še zraven nemške in pod nemško ne morejo terpeti; kaj bomo pa mi rekli, ki nam slovensko besedo čisto odvržejo in vse napise delajo samo po nemško?

Iz Ljubljane. (Kmetijska anketa. Konec.) Potem je bil pogovor o kmečkih dolgovih. Vsega je na kranjskih posestvih uknjiženih (intabuliranih) dolgov 59,759.000 gl., od katerih je treba 1,200.000 gld. vsako leto plačevati obresti; k temu pride še 1,107.000 gld. davka, tako da imajo kmetje plačala 2,307.000 gld. (brez postranskih dolgov in drugih potrebščin), dohodkov pa le 2,815.000 gld., tako da jim ostane od pridelka zemlje samo 508.000 gld. zaslužka ali dobička. Grožno je, če se pomisli, da kmetje več denarja plačujejo za obresti od dolgov, kakor za davke; in pri tem niso še uštetni oni dolgovi, ki niso intabulirani. Lahko bi kmetje shajali, ko bi le dolgov ne imeli; ti dolgovi pa pridejo večidel od dot, ktere se dajejo hčeram in mlajšim bratom; starejšemu sinu, ki posestvo prevzame, naložijo navadno tako butaro dolgov na zemljišče, da se jih nikoli več ne odkriža; in če se je srečno iz njih izkopal, dohiti ga starost, on izroči posestvo svojemu sinu, in ker ima ta spet svoje brate in sestre za izplačati, začnejo se dolgovi iz nava. Dokler se tedaj ne prenaredi dedno pravo, po kateri imajo vsi otroci enako pravico do dedščine, tako dolgo se tudi kmetije ne bodo izkopalje iz dolgov. V Ljubljani na enketo so sklenili, naj se napravi deželna hipotekarna banka, ki bo kmečke dolgove prevzela, kmetje bodo pa banki vsako leto plačevali nekaj za dolg in nekaj za obresti, in da se tako dolgo ne sme napraviti nov dolg, dokler stari ni plačan. Praša se pa: ali ne bo starejši brat po tej postavi prisiljen, da svoje brate takoj v gotovini izplača, med tem ko je do zdaj vendar plačevanje zamogel s tem odložiti, da je pustil dote svojih bratov intabulirati? Zastran osebnega kredita (posojevanja na brado) kmečkih posestnikov se je sklenilo, naj se napravi več posojilnic po deželi; vlada pa naj hranilnicam zakuže, da bodo te posojilnice za nizke obresti z denarjem zakladale.

Tudi se je povdarjalo, da kmetje ložej izhajajo, če se po zimi in drugih prostih urah pečajo s kako obrtnijo, da si še tam zaslužijo kak krajcar, zato se naj podpira, zbuja in razširja domača obrtnija, kakor je čipkarija v Idriji, izdelovanje slamniov v Domžalah, izdelovanje lončene posode, rešet, sit, lesenega orodja itd. Tudi se naj napravite dve obrtni šoli, ena za izdelovanje lesene robe, druga za spletnje jerbasov. Reklo se je nadalje, da bo treba več gledati na lepo živino in dobro klajo, kakor na žito, ktero se kmetu slabo spleča. Opustošenje in pokončavanje gozdov se mora zabraniti. Gosp. deželni predsednik baron Winkler je obljubil, da bo za to skrbel. Pripoznala se je potreba, da se napravi v Ljubljani kmetijska šola, v Novem mestu pa vinorejska. Tudi se bo vlada naprosila, naj za to skrbi, da se bodo otroci že v ljudski šoli učili kmetijskih reči, da dobijo za svoj poklic več veselja.

Potem je dr. Samec govoril proti žganju. Sklenila se je prošnja na vlado, naj ona na špirit naloži tako visok davek, da bodo ljudje rajši vino in pivo pili; sploh pa se naj kupčija s špiritom oestro nadzoruje, proti žganjarstvu pa se naj naredi posebna postava.

Izrekla se je do visoke vlade še želja, naj bi ona znižala pristojbino in štempeljne, ko se prepiše premoženje in opustila kazni, kadar so štempeljni prenizki, ker se to ne zgodi iz hudobnosti, ampak navadno iz nevednosti.

Tudi so bili vsi te misli, naj se ženitev ne dovoli vsakemu beraču. Domovinsko pravico pa naj si vsak pridobi, ki je deset let v kakem kraju.

O vseh teh rečeh bo sklepal kranjski deželni zbor. Če najde podporo še pri vladi, potem smemo pričakovati, da se bo za kmeta vendar nekaj storilo.

Od Gospe Svete. (Lep dan) je bil za nas 11. t. m., ko so mil. g. knezoškof blagoslovili novi stranski oltar v naši veličastni, starodavni romarski cerkvi. Mil. g. knezoškof so pridigali v cerkvi po nemško; zunaj cerkve, kjer je stalo tudi veliko ljudstva, so pa po slovensko pridigali č. g. kapucinski gvardijan o. Teofil. Popoldne je prišlo tudi več Celovčanov, da so si ogledali novi oltar. Naš dekan č. g. Šašl so vsi vneti za lepoto cerkve in bodo, če se jim posreči dobiti dovolj podpore, prenovili tudi veliki oltar. — Pri romarskih pridigah, ktere ste v „Miru“ tudi naznanili, bilo je zmirom dosti vernega ljudstva; vse tri nedelje so bile tudi slovenske pridige. — Za olepšanje naše cerkve so darovali mil. g. knezoškof Funder 500 gld. Slava in hvala za tak resnici knežji dar!

Iz Dubice v Bosni. (Cerkvene reči. Žganje. Jezikovna ravnopravnost. Divji zakoni.) Jezikovna ravnopravnost. Divji zakoni. Morda tudi koroške brate mika, zvedeti nekaj novic iz „nove Avstrije“ ali Bosne. Velikonočne praznike smo obhajali v lepem vremenu. Se ve da imamo tukaj še slabe cerkve. Pod turško vlado je bilo vse zapuščeno; zdaj se pa povsod lepšajo in zidajo katoliške cerkve; se ve da takih še dolgo ne bomo imeli kakor jih imate doma na Slovenskem. Zadnji čas se je naselilo nekaj Ipavcev v naš kraj, in ker imajo dobra grla za petje, so jih g. misijonar izučili za cerkveno petje, in zdaj imamo mi v naši katoliški cerkvi lepo petje. Srbi (staroverci) in Turki pa tega nima, čeravno jih je več, ko nas. — Tudi pri nas so začeli strašno žganje piti. Včasih so pili dobri, domači slivovec, zdaj pa delajo žganje kar iz špirta in vode, ker jim pride boljši kup. Cele sodčke ga valijo domu in si ga nalivajo v želodec. Lani se ga je en Hrvat tako našel, da je mrtev obležal. Slišim, da je na Hrovaškem prepovedano, špirit prodajati in točiti, zato ga pa toliko več k nam v Bosno izvozijo. — Zavolj jezikovne ravnopravnosti smo tukaj na boljem, kakor ste vi Korošci. Pri nas pišejo uradnije večidel v domačem, hrovaškem jeziku. To je čudno, da vi stari Avstrijanci, ki ste že toliko sto let pod našim cesarjem, nemate toliko pravice, kakor tukajšni Bošnjaki in Turki, ki so še le pred kratkim prišli pod Avstrijo. — Tudi pri nas je nekaj takih pohujšljivecev, ki živijo v divjem zakonu, kakor ljuba živina. Po naročilu mil. g. nadškofa smo imeli očitne molitve za te zgubljene ljudi. Enega pa je Bog očitno kaznoval. Padel je raz drevesa in se

hudo poškodoval. Na to je zapodil svojo vlačugo od sebe.

Kaj dela politika.

V državnem zboru na Dunaji delajo zdaj postavbo, da delavci v tovarnah (fabrikah) ne bodo smeli delj časa delati, ko po enajst ur na dan. Ta postava je bila potrebna, ker so se našli gospodarji, posebno v Brnu na Moravskem, ki so pustili delavce po 18 ur na dan delati. To je prehudo za človeške moči, zato se mora odpraviti. Liberalci pa se temu upirajo, njim se delavec nič ne smili. — Volitve v deželne zbore bodo menda meseca julija ali pa avgusta. Slovenci pripravite se! — Na Ogerskem bodo tudi to leto nove volitve. — Hrvatje se po robu postavljajo in nočejo več Madjarom (Ogrom) biti podložni.

Na Nemškem je minister Bizmark rekel, da ima država dolžnost, da ljudem dela priskrbi. Beseda je lepa, pa izpolniti jo bo težko. — Angličani se zmirom premišlujejo, kako bi ugnali „kri-vega preroka“ (Madija) v Egiptu, on pa jim rogé kaže. — Sicer je po vseh deželah mir; prav dosti pa temu miru nikjer ne zaupajo.

Gospodarske stvari.

Še nekaj o posojilnicah.

Posojilnice so nam najbolj zato potrebne, da se Slovenci postavimo na lastne noge. Dokler je Slovenec prisiljen, kakor hitro mu denarja zmanjka, iskati ga v nemški hranilnici ali pri nemškem kupčevalec, tako dolgo za nas prave neodvisnosti ni. Znani pregovor „kogar kruh ješ, tega pesem poješ“ bi se znal tudi tako preurediti „komur si dolžan, tega moraš ubogati“. Zato je bila kaj dobra misel, da so Slovenci začeli snovati svoje lastne posojilnice, ktere so ob enem tudi hranilnice: eni denar ukladajo, drugi ga izposojujejo. Zdaj imamo takih posojilnic že blizu dvajset.

Eni mislijo da zdaj ni treba posojilnic, ker imamo upeljane poštne hranilnice. Rekli smo pa že enkrat, da so poštne hranilnice res dobra in hvale vredna naprava, da pa imajo tudi svojo senčno stran. Dobro je to, da je zdaj vsem priložnost dana, ako si hočejo kaj prihraniti, da lahko svoje groše z mirno vestjo naložijo v poštni hranilnici, ktero imajo blizu pri roki. Vendar pa se mora premisliti, da gre tisti denar, kar ga ljudje v poštne hranilnice uložijo, ves na Dunaj! sčasoma bo torej na deželi čisto zmanjkalo denarja, če bo kmet ali rokodelski mojster kaj na posodo iskal, ne bo nikjer denarja dobil. Zdaj mu je včasih posodil hlapec ali dekla ali neoženjen brat ali stric ali sosed; zdaj pa, kogar bo prašal, dobil bo odgovor: „Iz srea rad, pa jes imam svoj denar v poštni hranilnici, doma nemam nič.“ Da bi pa tak svoj denar iz hranilnice vzel in ga temu posodil, k temu ga bo težko pregovoril.

Posojilnice imajo pa to dobro stran, da dajejo tudi posojila. Kjer posojilnice ni, tam mora še trden kmet, če kaj denarja potrebuje, hoditi od Pencija do Pilata, prej da kaj na posodo dobi; včasih mora

še v daljni Celovec ali daljno Ljubljano potovati do hranilnice ali šparkase, in stane ga grozno veliko potov, zamude in stroškov, prej da tam kaj dobi. Kjer imajo pa gospodarji svojo posojilnico v soseski, kakor v Št. Jakobu, v Mariboru, v Celji, v Mozirji, v Ljubljani, v Postojni, na Vrhniki itd., tam se oglasi kmet kar pri predsedniku take domače posojilnice in mu pove, koliko potrebuje. Če je kaj denarja v kasi, mu ga precej naštejejo, on podpiše dolžno pismo, pa je vse opravljeno v kratkem potu in brez vseh stroškov. Kjer so tako srečni in premožni, da nikoli nobeden gospodar ne potrebuje nič na posodo, tam res ni treba posojilnice. Pa koliko je takih krajev na Slovenskem? Kjer pa gospodarji večkrat posojil iščejo, tam je posojilnica silno koristna; kajti če bodo posojil iskali pri tujih ljudeh in zavodih, jim bodo ti prej ali pozneje vrat zavili, in potem pride domača zemlja v tuje roke! Skušnja uči, da so posojilnice že marsikterega kmeta obvarovale pred to nesrečo, posebno na Štajerskem. Pa tudi za take, ki denar na obresti ukladajo, so posojilnice dobre: Poštna hranilnica daje samo po 3 od sto, mestne in deželne hranilnice navadno samo po 4 ali 4½ od sto obresti; posojilnice pa dajejo navadno 5 ali celo 6 od sto. V posojilnici toraj denar še enkrat toliko nese, kakor v poštni hranilnici.

(Konec prihodnjic)

Za poduk in kratek čas.

Narodne pravljice in pesni koroških Slovencev o Turki in o kralju Matjažu.

(Dalje.)

Iz šent Jakoba odpeljali so jih mnogo seboj, med njimi je bila tudi lepa kmetica, Serajnikova žena. Miklova Zala imenovana. Sedem let je služila v Turčiji in hudo se jej je godilo. Neka stara Turkinja usmili se uboge žene in pove jej pot, koder mora hoditi, da pride domu. Rekla jej je: Prišla boš do velike vode; hodi vedno za vodo in prišla boš gotovo v domačijo. Storila je tako. Ali Turki imeli so pesjane, to so ljudje, ki imajo tri noge in samo eno oko na sredi čela; pesjani ovohajo kristjansko kri in grejo za človeško sledjo kakor pes za zecom. Serajnikinja hodila je, kakor jej je zapovedala dobra Turkinja, za vodo, a samo po noči; po dne pa se je skrivala, stopila je namreč v vodo in počenola pod drevje, ki rase ob reki; na glavo pa je djala si kos zelene trate, da bi je pesjani ne ovohali. Enkrat so jej bili že čisto blizu; ona pa se stopila hitro v vodo in zgubili so pesjani sled. Slišala je, ko so med seboj pogovarjali se in rekli:

„Tu je bva, tu je ni,
Krščanski duh diši.“

Pesjani so se vrnili, Serajnikinja pa prišla je za Dravo srečno domu. Njen mož mislil je med tem časom večkrat na drugo ženitev, vendar pa tega ni storil.

Iz Velice vesi odpeljali so Turki lepo kmetico. Tudi ta je vrnila se. Nekega večera prišla je, ko je ravno njen mož v drugo oženil se. Svatje so se je s prva vstrašili. Potem pa je bil mož vesel, da je zopet dobil svojo prvo ženo, tudi ona je bila vesela, da je vendar enkrat doma, in veselili so

se naposled vsi svatje in ženitvovanje se je nadaljevalo na čast prve žene. (Dalje prihodnjič.)

Smešničar.

Popotnik je prašal ženo, ki je pri potoku žakelj prala: „Žena, kam ta pot drži?“

Žena: „Ta žakelj drži ravno tri mernike rži.“

Popotnik: „Žena, vi ste gluha.“

Žena: „Je bila rjuha, pa sem žakelj iz nje naredila.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Svitli cesar so odlikovali: z zlatim križcem učitelja za gluhoneme v Celovcu g. J. Pscharzerja; s srebrnim križcem pa nadučitelja v Tinjah g. J. Černuta, in nadučitelja v Sovodnji g. J. Stieglerja. — Postavo zaradi uravnanje Drave na Koroškem so cesar potrdili. — Naučno ministerstvo je za to leto dalo sledečim strokovnim šolam (Fachschulen) na Koroškem državne podpore: obrtnim nadaljevalnim šolam v Celovcu 1200 gld., v Trgu 300 gld., v Borovljah 400 gld., v Beljaku 200 gld., v Velikovecu 150 gld. v Rožni Bistrici 150 gld., v Kapli 100 gl., dekliški šoli v Celovcu 800 gld., trgovski šoli v Celovcu 400 gld.; skupaj 3700 gld. — Pokojna grofinja Egger je v svoji oporoki volila Celovški mestni hiralnici 5000 gld. deželni hiralnici 15.000 gld., ki so v prvi vrsti namenjeni za hirajoče bolnike iz Rude in Vovber; in drugih 8000 gld. je volila hiralnici v ta namen, da se hirajočim ženskam kupi kofeta, možkim pa tobaka. — V Železni Kapli se je zastrupil posestnik Ludvik Piskernik, obče spoštovan mož. Pravijo, da se mu je pamet zmešala, ker je imel vročinsko bolezen. — Na sv. Jurja dan zvečer sta dva fanta v temni noči blizu Medgorij padla v 4 sežnje globok studenec (vodnjak). K sreči se nista nič poškodovala. — Mesca junija ali julija, kedar bodo vrtnice v najlepšem cvetu, napravilo bo koroško vrtnarsko društvo v Celovcu razstavo za vrtnice (gartrože). Razstavljavci najlepših rož se bodo odlikovali s kolajnami in darili v denarjih. — Hlapec J. Hofer iz Bele pri Beljaku je bil zavolj mnogih tatvin obsojen na eno leto težke ječe. — Zibnila je 30 letna Neža Unterholzer v Št. Pavlju. Misli se, da je v vodo padla ali pa sama not skočila. — Na tukajšnjem botaničnem vrtu so ponočnjaki železno ograjo potrli. — Gosp. baronu Jabornegg-u slovenska krajna imena ne dajo spati. Že drugokrat se je nad njimi hudoval v „Deutschem Vereinu“; storil je predlog, naj to društvo zastran teh imen pritožbo vloži pri deželnem zboru. — Pri Doberlivesi v Štruklovem grabnu je olupljen žaganek zdrčal navzdol in ubil bajtarico Marijo Randolph, ki je tam suho vejeve pobirala.

Na Kranjskem. Ubogim žebličarjem v Kropi, Kamnigoric in Železnikih se obetajo boljši dnovi. Nedavno se je g. stotnik Heissik pušk. vodja iz Borovelj tam mudil in si delavnice ogledal. Vlada misli bojda tam upeljati puškarijo za vojaške potrebe. — Pri Kovorji je berač Adamek v vodo skočil in utonil. — V Drnovem pri Krškem kjer

je stalo starorimsko mesto Noviodunum, našli so že mnogo starinskih ostankov, tako zdaj spet en rimski grob. — Na Kranjskem misli vlada ustanoviti več obrtnih šol. — Na zadnji ljubljanski sejem se je prignalo 1704 repov. Kmetje so laškim in nemškim kupcem svojo živino prav lahko prodali, čeravno ne znajo nič nemško. — V Ljubljani so ubežali trije kaznenci. Dva so že spet vjeli. — Za „narodni dom“ v Novem mestu se je oglasilo toliko podpornikov, da se bo zdaj lahko v kratkem dovršil. Posebno se je za to potrudil naš rodoljubni koroški rojak in novomeški župan g. dr. A. Poznik. Živio! — Dvanajst let je kost v grlu nosil posestnik Avbelj v Rudniku. Letos o veliki noči pa mu je sama ven skočila, ko je kihnil. — Obesil se je mlinar na Pešati ob Savi. — Za povzdigo živinoreje na Kranjskem dovolilo je kmetijsko ministerstvo 2000 gld. podpore. — Za kamniško železnico se bo postavni načrt menda še letos predložil državnemu zboru. Zastran dolenske železnice pa je bilo nedavno v Ljubljani posvetovanje.

Na Štajerskem. V Ptuji se je ustanovilo slovensko pevsko društvo za vse Slovence. Misel je kaj lepa, in to novo društvo je vse hvale in podpore vredno. Koroški rodoljubi, ki so pri volji, ta lepi namen podpirati, da se širi slovenska pesem in ž njo narodna zavest, naj se oglasijo pri vredniku našega lista. — Pri Središči so našli pod zemljo ostanke stare cerkve in mnogo človeških kosti. — V Slovenski Bistrici je zborovalo „slovensko društvo“, na hišo so obesili cesarsko zastavo. Nemškutarje je to v oči bodlo, in e. k. poverjenik Mirbach je ukazal žandarjem, da so morali zastavo proč vzeti. Kaj tacega se še ni slišalo, da bi se spravili predrzni nemčurji celo nad cesarsko zastavo! Razdraženost med Slovenci je velika, in v državnem zboru je prašal poslanec Raič, kako dolgo bo vlada to še gledala?

Na Primorskem: V Dornbergu je bila o priliki vinske razstave lepa narodna veselica. Prišla sta tje „rokodelsko podporno društvo“ iz Ajdovščine in bralno društvo“ iz Gorice. — Goriška posojilnica dobro napreduje. — Gosp. dr. Josipa Tonklija v Gorici so svitli cesar povzdignili v viteški stan. Čestitamo! — V Kopru bodo v kratkem napravili posojilnico. — Tramvajsko (konjsko) železnico hočejo zidati iz Trsta na Sežano in Vipavo.

Druge avstrijske dežele: V Pragi je umrl slavní česki skladatelj Smetana. — Urednik časnika „Kikeriki“ je bil na dva mesca ječe obsojen, ker je očital tovarnarju Wiesenburgu na Dunaji, da s svojimi delavci trdo ravna. Uredniki ne morejo na vsako besedo priseči, kar jim drugi ljudje pišejo; oni hočejo ljudstvu pomagati, pa sami sebe zakopljejo. Na Ogerskem imajo že davno tiskovno svobodo, naši „liberalci“ je nam pa ne privoščijo! Če je v časniku kaj neresničnega, saj ima vsak pravico, tirjati od vrednika, da sprejme popravek. Čemu je treba precej tožiti? — V Gradcu so zdaj že ženske napravile „ortsgruppe des deutschen Schulvereins.“ Jezikovno vprašanje se bo zdaj kmalo rešilo! — Na Češkem je neki pek svojemu bratrancu podaril za god eno štruco, ki je bila 4 metre dolga in je tehtala 28 kil. — Dve sestri v Pešti ste zadeli na veliko loterijo 200.000 gld. Ena je že nevesta, druga bo pa kmalo — saj ima denar! — V Ludbregu na

Hrvaškem so našli vir kamnenega olja (petroleja) — Neki krojač na Dunaji je dve leti zastoj čakal na 31 gld., ktere je imel zaslužene pri nekem krčmarju. Ko mu potrpljenja zmanjka, pošlje v krčmo svojih osem pomočnikov, da so cel popoldan dobro pili in jedli. Namesto da bi račun plačali, so mu dali pobotnico, da krojaču ni nič več dolžan. — Na Dunaji je pogorelo veliko mestno gledališče (teater). — V nekdanji vojaški Krajini se širi nova, iz Egipta zatrošena bolezen, vnetje oči. V nekterih šolah ima polovica otrok bolne oči. — Trije hrvaški škofi se mudijo zdaj v Rimu. Naznanili bodo sv. očetu tudi željo mnogih Hrvatov, naj dovolijo, da se bo sv. meša brala v staroslovenskem jeziku, kakor pred tisoč leti za časa ssv. Cirila in Metoda. — V Zagrebu so obsojili dva delavca, Hižo in Srnce, prvega na šest, drugega na pet let težke ječe, ker sta bila v zvezi z anarhisti (prekucuhi). Oba sta še mlada in sta bila najbrž zapeljana po tujih rovarjih. — V državnem zboru je te dni neki poslanec končal svoj govor z besedami: „Avstrija erit in orbe ultimo!“ Eden iz poslušalcev pa je na to zaklical: „contra!“ (Kdor zna tarokirati, bo že vedel, kaj to pomenja.)

Tu je dežele: Na visokem morji se je potopila ladija (barka) „Florida.“ Na barki je bilo 167 ljudi; 44 jih je rešila barka „Titanija“, ki je ravno mimo prišla, vsi drugi so utonili. — V Bedri na Turškem se je pokazala črna kuga. — Velik del mesta Port-Said v Egiptu je pogorel, 6000 ljudi je brez strehe. — V Afriki je neki zamorec našel demanten kamen, ki se ceni na 30.000 gld. — V Landi na Francozskem sta dva vlaka vkup trčila. Parovodnik je mrtev, 31 oseb je ranjenih. — Dve barki sta vkup trčili blizu brega južne Amerike. Ena se je potopila; ljudi so pa rešili. — V Wolcestru (Amerika) je pogorela velika predilnica (spinnfabrika). Ogenj se je tako hitro razširil, da delavci v zgornjih nadstropjih niso mogli drugači ubežati, ko da so iz oken na cesto poskakali, pri tem pa so si polomili roke in noge. Dvajset deklet je zgorelo; možkih se je petnajst pobilo, nad štirideset je pa težko ranjenih.

Drobtinice. Pred sto leti, namreč leta 1784 nesel je Avstriji tobak 1 milijon in 925.000 gld., lani (1883) pa 24 milijonov čistega dobička. — V mestu Metmešin na rusko-kitajski meji je 30.000 prebivalcev, pa nobene ženske. Tam imajo namreč ruski in kitajski kupci svoje prodajalnice, žensk in otrok pa ne smejo pri sebi imeti. Te obiščejo le, kedar jim čas dopušča. Ruski časnik „Njiva“ ima 100.000 naročnikov, „Novo Vreme“ 35.000, „Moskovske Vedomosti“ pa 30.000 — Tehnična šola v Brnu na Moravskem nas stane vsako leto 98.000 gld., učencev pa šteje 95. Toraj nas stane podučevanje vsakega teh mladenčev 1000 gold. na leto! Ali imamo res toliko denarja? — Najstarejši človek pod našim cesarjem je gotovo Nagy Ferenc v Balhi na Ogorskem. Šteje namreč 127 let; 40 let je bil vojak in služil je še pod cesarico Marijo Terezijo.

Listnica vredništva. Dopisnikom: v Kapli, Radišah, Celji, na Jezeru, v Divači: Za danes smo preobloženi, vse pride na vrsto, če mogoče v prihodnjem listu.

Loterijske srečke

od 17. maja.

Gradec	30	44	13	25	34
Dunaj	68	20	83	16	76

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	3 72	3 65	—	—	3 66	3 94	3 75	4 —	3 66							
Rž . . .	3 8	3 45	—	—	3 5	2 88	3 25	3 20	3 3							
Ječmen . . .	2 79	3 15	—	—	3 5	—	2 65	2 60	2 78							
Ajda . . .	2 44	3 10	—	—	3 5	2 15	—	2 70	2 72							
Oves . . .	1 58	1 70	—	—	1 58	1 52	1 65	1 60	1 63							
Proso . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Pšeno . . .	4 70	—	—	—	4 58	—	—	5 10	4 84							
Turšica . . .	2 37	3 30	—	—	2 68	2 12	2 50	2 70	2 68							
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Leča . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Bob . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Fizol bel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
„ rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—							

Na birne se plača v Celovci pšenica po 5 gl. 90 kr., rež 4 gld. 90 kr., ječmen 4 gld. 46 kr., ajda 3 gld. 90 kr., oves 2 gld. 53 kr., pšeno 7 gld. 52 kr., turšica 3 gld. 79 kr. Če te številke primerjamo z zadnjimi, vidimo, da žitna cena še zmirom pada. Ogorski in dunajski kupci tožijo, da letos ne morejo nič žita na Francozko in Angleško prodati, druga leta so ga prodali dvakrat toliko v zapadne dežele. Od tod so menda nizke cene žita. Letošnja setev se od vseh krajev hvali in je pričakovati dobre letine. Na Kranjskem je zavolj deževja vsejani krompir močno segnil. Travniki obe-tajo dosti krme. Šadno cvetje je v mnogih krajih terpel pod dežem in mrazom.

Živinski sejmi na Koroškem meseca junija.

3. V Sovodji, v Doberlivesi, Št. Lenartu, pri sv. Hemi, v Šmohoru, Paternionu, Tschöran, Maitratten;
4. V Beljaku;
5. V Kotu (Winklern);
7. V Sovodnji (Gmünd);
9. V Čajni, Paternionu, Pliberku;
10. V Št. Štebnu;
13. V (Weissbriach) Višprijah;
14. V Hüttenbergu;
16. V Trajbergu (Spod. Dravbregu), Št. Vidu, Greifenburgu, Volsperku;
24. V Waldsteinu, Guštanzu, Pöllingu, Spitalu;
28. V Greifenburgu;
30. V Džinjivesi (Techendorf), v Staremdvoru (Althofen).

V tretjič pridejo na dražbo:

26. maja. J. Aichingerjeva hiša in Košilova bajta z gozdnim delom, oboje cenjeno na 3000 gld., pri okr. sodnji v Kapli.
27. maja. Kmetija „Lampelgrund“ v Dobu pri Rojah, cenjena 729 gld. pri okr. sodnji v Št. Pavlju.
28. maja. Mlin Lojze Griesser v Föbingu (občina Pisweg) cenjen 552 gld., pri okr. sodnji v Št. Vidu.
31. maja. F. Maierova p. d. Grafova kmetija v Goričah, cenjena 4223 gld., pri okr. sodnji v Beljaku.
7. junija. Bajta Jožefe Florian v Rajbelnu, cenjena 450 gld., pri okr. sodnji v Terbižu.
7. junija. Janez Javčnikova p. d. Steinerjeva kmetija v Pflanačah, pri okr. sodnji v Št. Vidu.